

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

АР-м ИМЭФЭКІ КЪЭСЫНКІЭ КЪЭНАГЪЭР МЭФЭ 18

Адыгеим и Президент Владислав Сурковым ІукІагъ

Адыгэ Республикэм и Президенту Тхьаклушынэ Аслъан Москва къыкІыжыгъ, Урысые Федерацием и Президент и Администрацие ипашэ иапэрэ гуадзэу Владислав Сурковым ащ зэлукІагъу шыдырилагъ. Мы зэлукІагъум джащ фэдэу хэлэжыагъ Адыгэ Республикэмрэ Краснодар краимрэ арыс быслымэнхэм я ДиндэлэжыапІэ итхьаматэу, муфтиеу Емыж Нурбий.

Республикэм ипашэрэ Владислав Сурковымрэ яздэгущыІагъу Темыр Кавказым ибыслымэн дин организациехэм ІэпыІагъу ятыгъэным иІофыгъоу ыпэкІэ УФ-м и Президенту Дмитрий Медведевым Темыр Кавказым ишъолтырхэм япашэхэмрэ ямуфтийхэмрэ адыриІагъэ зэлукІагъум къышаІэтыгъагъэм пыдзагъэу шыт, шышъхъаум и 28-м Шъачэ а зэлукІагъур шыкІогагъ.

Тхьаклушынэ Аслъан зэрэхигъэунэфыкІыгъэмкІэ, мы лъэхъаным Адыгеим дин организацие ыкІи объединение 80 щатхыгъ, ащ шыщэу 9-р Адыгэ Республикэмрэ Краснодар краимрэ арыс быслымэнхэм я ДиндэлэжыапІэ хэхъх, 38-р — Мыекъуапэрэ Адыгеимрэ я Епархияе къыхеубытх. Адыгэ Республикэм и Президент зэрэхигъэунэфыкІыгъэмкІэ, республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІагъо органхэм ялыкІохэмрэ чыристан ыкІи быслымэн конфессиехэм япашэхэмрэ зэфышытыкІэ дэгъухэр азыфагу иль хъугъх.

— Адыгеим щалэжыырэ динхэм япашэхэм лъэшэу анаІэ зытырагъэтырэр зэгурьІоныгъэрэ мамырныгъэрэ конфессиехэм азыфагу илгыныр ары, — хигъэунэфыкІыгъ республикэм ипашэ. — Социальнэ Іофыгъо зэфшъхъафхэм язэшІохынкІэ тапэкІи тызэрзэгурьІоштым сицыхъэ тель. Адыгеим лъэпсэ чыжъэ зиІэ шэн-хабзэхэр къышаухъумэх, ахэм яшІаугъэкІэ нахыжъхэм шъхъэкІафшхо афашы. Джащ фэдэу лъэпкъэу къызыхэкІыгъэмрэ динэу ылэжырэмрэ ямылгытыгъэу цыфым шъхъэкІафэ фэшІыгъэным мэхъанэшхо мыщ щыраты.

ЗэдэгущыІагъум ильэхъан Темыр Кавказым ваххабизмэм чІыпІэу щиубытырэм иІофыгъо къалэтыгъ. Регионным зэрэпсаоу имамырныгъэ ащ шынэгъошхо къыфехы. Тхьаклушынэ Аслъан Владислав Сурковым къызэрэфиІотагъэмкІэ, Адыгеим мы лъэхъаным экстремизмэм, «ваххабизмэм» ыкІи нэмыкІ лъэныкъохэм апкъыкІэу, иншанэхэр шагъэунэфыгъэп. Урысые Федерацием и Президент и Администрацие ипашэ иапэрэ гуадзэу къызэриІагъэмкІэ, Темыр Кавказым щыпсэурэ ныбжьыкІэхэм Іоф адэшІагъэнымкІэ лъэныкъуабэ къызэлтызыубытырэ программэ джыри зэхагъэуцаугъэгоп. Дмитрий Медведевым ащ мэхъанэу иІэм анаІэ тыраригъэдзагъ. Республикэ пэпчэ муфтийхэм екІолІагъу, епІыкІэу яІэхэр ащыгъэпытгъээн фае, къэралыгъо хабзэм иорганхэри

ахэм адемыІэхэ хъуштэп. НыбжьыкІэхэм епІыкІэ тэрэз яІэнымкІэ, цыфыгъэ шэпхъэ дахэхэм ахэр арыгъозэнхэмкІэ а пстэуми мэхъанэшхо яІэу шыт. Джащ фэдэу ныбжьыкІэхэу диным зезыт зышІоигъохэм япрофессиональнэ егъэджен епхыгъэ Іофыгъохэм тэрэзэу ягупшысэгъэн фае. Къэбэртзе-Бэлыкъар Духовнэ академием икыутамэ Адыгеим къышъызэлухыгъэным иІофыгъуи къалэтыгъ.

Владислав Сурковым Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цыфхэу лъэпкъ зэфшъхъафхэм къахэкІыгъэхэм, дин зэфшъхъафхэр зылтжыхэрэм азыфагу мамырныгъэ илгынымкІэ Тхьаклушынэ Аслъанрэ Емыж Нурбийрэ Іофэу зэдагъэцакІэрэм пае зэрафэрэзэр къыІагъ.

Адыгэ Республикэм и Президент
инпресс-къулыкъу

Тигъэзетеджэ лъапІэхэр!

Къыхъащт 2010-рэ ильэсым иапэрэ ильэсныкъо тигъэзет къышъуІу-кІэнэу шыуфаемэ, ащ икІэтхэгъу уахътэ зэредгъэжыагъэмкІэ макъэ къышъотэгъаІу. Уасэхэм ахахъорэп. ПочтэмкІэ къызытхыкІы зышІоигъохэм мы ильэсым шызэрэкІэтхэгъэгъэ осэ дэдэмкІэ джыри «Адыгэ макъэр» къышъутхыкІын шыулэ-кІышт.

Шъугу къэдгъэкІыжыын тигъэзет ыуасэр: **сомэ 383-рэ чаныч 88-рэ.** Ау фэгъэкІотэныгъэ зышъытшъыт уахъти шыІ. Урысыем и Почтэ тыригъусэу «**кІэтхакІом идекадэ**» **чъэпыогъу мазэм и 15-м къыщегъэжыагъэу и 25-м нэс редгъэкІокІышты.** А уахътэм къыкІоІІ тигъэзет **сомэ 307-рэ чанычи 8-кІэ къышъутхыкІын шыулэжышты.** ЗэкІэ организациехэм, район пашэхэм, тигъэзет къызытхыкІы зышІоигъохэм тыкъаджэ а уахътэр къызыфагъэфедэнэу, «Адыгэ макъэр» къыратхыкІынэу.

Красногвардейскэ ыкІи Теуцожь районхэм ащыпсэхэу альтернативнэ шыкІэм тетэу тиредакцияе кІыгъатхэхэрэм икІэтхакІэ зытетыгъэм тетэу къэнэжы. **Ар зэрэхъурэр сомэ 200.** Гъэзетыр къышъуфезыхыакІы-рэмэ мы мазэм и 18-м абонентхэр къалэкІдгъэхъаштых, ахэр ары шыукІэзыгъэтхэштхэр, арышъ, чъэпыогъу мазэр имыкІызэ а Іофыри зэшІотхыгъагъэмэ дэгъугъэ.

Адыгэкъалэ щыпсэхэрэри мы альтернативнэ шыкІэм тедгъэхъанхэу тыфай. Джыдэдэм гъэзетым икІэгъэтхэн пылгыштхэм, гъэзетыр къафезыхыакІыштхэм якъыхэхын ыуж тит. Ащ фэдэ шІоигъоныгъэ зилэхэр редакцияе къытерэх. Къыхъэгъэщы сшІоигъу мы Іофым лэжыапкІэ зэрэпылтыр. Красногвардейскэ ыкІи Теуцожь районхэм а системэр ащыдгъэпсыгъах, цыфхэр нахъ пыутэу тигъэзет ахэм ащыкІатхэх ыкІи игъом ар аІутэгъэкІэжы.

Тигъэзет идэгъугъэ сыкъытегушъІэнэу сыфаеп, сыда пІомэ ащ изытет шъо нахъ шыушыгъуаз. Сэ къышъосІонэу сызыфаер зы: «Адыгэ макъэр» нахъ гъэшІэгъоны зэрэтшыштыр ары ренэу тызыпылтыр.

Тигъэзет къызытхыкІыр нахыбэ зыхъурэм, тиадыгъ лъэпкъ икъэгъэнэжынкІэ ыкІи изыкъэгъэлэтыжынкІэ амалэу тилэхэми къахэхъошт.

Тигъэзет къызытхыкІыр нэбгырэ пэпчэ лъэпкъ Іофым иІахъ хелъхъэ, адыгэ дунаир зыгъэлсыхэрэм ащыщ мэхъу.

«Адыгэ макъэм» иредактор
шъхъаІэу ДЭРБЭ Тимур

О МАРДЖ, ЗЭ ТЫКЪЭЖЪУГЪЭУЩЫЖЬ!

Мы аужырэ ильэсхэм гъогухэм къатехъухъэрэ хъугъэ-шІэгъэ тхьамыкІагъохэм цыфыбэ ахэкІуадэ зэрэхъугъэм зэрэдунаеу лъэшэу егъэгумэкІы. Статистикэм къызэригъэлагъорэмкІэ, ильэс къэс дунаим мыщ фэдэ хъугъэ-шІагъэхэм нэбгырэ миллион 1,2-рэ фэдиз ахэкІуадэ, нэбгырэ миллион 50 фэдизмэ шъобж зэфшъхъафхэр атещагъэхэ мэхъу.

Анахъ цыфыбэ зыщыкІодырэмэ Урысыер ащыщ.

НахыбэрэмкІэ ежъ водителхэм гъогурьІоным ишапхъэхэр зэраукъохэрэр ары мыщ фэдэ тхьамыкІагъом лъапсэу фэхъурэр. НэмыкІ къэралыгъохэр пштэхэмэ, ешъагъэу рулым кІэрытІысхъэхэрэм япчъагъэ бэдэдэп, Урысыем ар «шапхъэ» шашыгъ. ЗэкІэмэ анахъ гухэкІыр мыщ фэдэ хъугъэ-шІагъэхэм ныбжьыкІабэ зэрахэкІуадэрэр ары. Ар къэралыгъомкІэ чІэнэгъэшхоу шыт.

(ИкІгъух я 3-рэ н. ит).

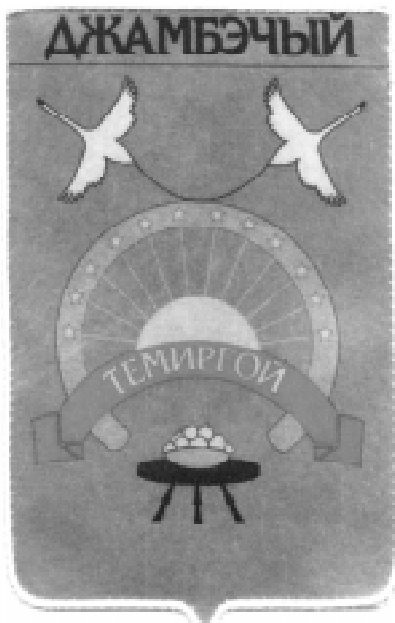
Гухэлъышлұхэр ялэх

НыбжьыкIэхэм ячылэ, ялIакъо къарыкIуагъэр ашIэу, ащ рыгу-шхохэу плугъэнхэмкIэ къуаджэ-хэм ащылэ Адыгэ хасэхэм яшIуа-гъэ кызырэкIошттым уехьыр-хышэнэу шытэп. Адыгэ Хасэм илофшIэн тэрэзэу зэхэщэгъмэ, еджапIэми, ны-тыхэми IэпыIэ-гъушхо афэхъун ылъэкIышт.

Джамбэчыне къоджэ хасэм илоф-шIэн мы аужырэ ильэсхэм нахь дэгъоу зэхичэ хъугъэ. Ащ игъэло-рышIапIэ хэтых къуаджэм шъхьэ-кIафэ зышыфашIырэ цIыфхэр. Ахэр пенсионерхэу ШхончбэшIэ Батырбий, Шэуджэн Мыхьамод, фермерхэу Чэужэ Мыхьамэт, пен-сием шыIэу ТIэшъу Хьамед, еджапIэм илофышIэу Лышэ Ахь-мэд, къоджэ ефэндэу Шэзожэ Урысбий, тренерхэу Чэмбэхъу Ан-зор, Джолэукъо Айтэч — хасэм итхьамат.

Хъульфыгъэхэм ямызакъоу ха-сэм илофшIэн бзылфыгъэхэри чанэу хэлажэх. Ащ фэдэу мыгъэ гъэло-рышIапIэм хагъэхьагъэх еджа-пIэм идиректорхэу Лышэ Люсе, къоджэ IэзапIэм ипашхэу Джы-мыкIо Людэ, социальнэ Iофы-шIэу ШхончбэшIэ Светэ, кIэлэцIы-кIу IыгъыпIэм ипашхэу ДыдыкI Марыет, культурэм илофышIэу ОелIыкIо Нурыет. Арышъ, хасэм кIолчIэ дэгъу шызэлукIагъ.

Къоджэ хасэм гухэлъышлұхэр илэх. ТызэрэщэгъэгъозагъэмкIэ,

къоджэ дэхьапIэм саугъэт ша-гъэуцунэу рахъухьагъ, чылэм ыцIэ, ыныбжэ, нэмыкIырэ къэба-рхэу къуаджэм ушызыгъэгъуазэ-хэрэр ащ тетхэгъэщтых. Мы ма-фэхэм саугъэтым итеплъэщтым Iоф дашIэ, чылэм ыныбжэ гъэу-нэфыгъэным пылтых.

КызырэлорэмкIэ, къуаджэр Шытхьалэ зыдэщыт чIыпIэм шы-сыгъ. ЕтIанэ агъэкIошчи, стани-цэу Шэгъумэ (Темиргоевскэр) тIысыгъэ. Ау ицIыфхэр ащи ша-

мыгъэрэхьагытэх зэхъум Лэбапэрэ Некрасовскэрэ азыфагу псэупIэу кыхахыгъ. А чIыпIэри къуаджэм гупсэфыпIэ фэхъугъэп. Ащ кыIуIыжьи джы къутырэу Пу-стоселыр зыфалорэм джэ тIысы-гъэ. Къуаджэр мыщ кызыдэкIы-жым псэупIэ нэкIым урысхэм Пу-стосел ралогъэн фае. ЕтIанэ 1857-рэ ильэсым джы Джамбэчыне зы-дэшысым къэтIысыгъ.

Къоджэ дэхьэгъум агъэуцунт саугъэтым ишIын кыххэлажэ зы-шIоигъохэм къоджэ хасэм кы-зэлIуихыгъэ счетым ахъчэ кы-рагъэхьан алъэкIышт. Ащ ино-мер: 42307810901001986010. Сбербанкым и Адыгэ къутамэу се-лоу Большой Сидоровым дэтыр. N 8620/00051.

Ащ нэмыкIэу кIэмгуехэм яп-шыпIэагъэу БолэтыкIо Джамбо-лэт исаугъэт къуаджэм шагъэуцу ашIоигъу. Кавказ заор зауыгъэ мафэм къоджэдэхэр ащ шызэха-хъэзэ, ялэпкIэ кырыкIуагъэм ныбжьыкIэхэр шагъэгъозэнхэу гу-хэлъ яI. Ащ нэмыкIэу хасэм Джам-бэчыне итамыгъэ (эмблемэ) ыгъэ-хьазырыгъ. Ар чылэм итарихъ епхыгъэу агъэпсыгъ.

Джыри зы Iофтхьабз. Хасэм унашъо ышIыгъ кIэлэеджакIоу адыгабзэм фэагъэу, ар дэгъоу зэзыгъашIэхэрэр кыххэгъэщы-гъэнхэу. Ахэм ямызакъоу кIэлэ-егъаджэу кIэлэеджакIохэм яны-дэльфыбзэ шIу языгъэлъэгъухэ-рэри хагъэунафыкIыштых.

(Тикорр.).

Мэхьэнэ гъэнэфагъэ ялэу цIэхэр аусых

Бэ зэфэшъхьафэу дунаим техьухьэрэр. Зы хъугъэ-шIагъэм тшIогъэшIэгъонэу тырыгушыIэзэ, ащ нэмыкI нахь шIагъо кыкIыкIы.

Хъугъэ-шIагъэхэр цIыфым, чIыгум, огум, тыкъэзыуцухьэ-рэ дунаим япхыгъэх. Анахъэу тэ зызыфэдгъазэрэр, шIэгъо дэдэу тIыгъэрэр цIыфым ищылэныгъэ хэхьухьэхэрэр арых. Ахэр гушIуагъоу е тхьамыкIагъоу мэхьух, гур кьагъэцIыкIу е кьалэты.

Сабыи кэхъунми гъэшIэгъонхэр кыххэхьухьэу мэхьу. Гу-шыIэм пае, поселкэу Инэм шыщ бзылфыгъэм пшъэшъэ-цIыкIуищ кызыдэхъугъэхэу иI. Вера, Надежда, Любовь ахэм ацI. Щыри зэфэдэ. Янэ нэмыкI ахэр зэхышIыкIыхэрэп.

Непэ тыкызытегушыIэ тшIоигъор ыпшъэкIэ кьэтIуагъэмэ афэдэп. ИлэсиблыкIэ узэкIэлэбжьымэ, сабыйхэр кызы-шыхьэрэ унэу Краснодар дэтым килограммных ионтэгъугъэу кIэлэцIыкIу кызышыхьэгъу. КызырэкIоу шымыт мы сабы-им цIэу фаусыштым бэрэ егупшысэгъагъэх. Тым Саша фиусы шIоигъуагъ, кIэлэ нахьыжым Илья цIэу кыхыхыгъ, ау ныр кьезэгъыгъэп. Леля фаусыныр нахь тэрэзэу ащ ылытагъ. А цIэм кыкIырэр кызырэгъэшIэнэу бзылфыгъэм ишъхьэ-гъусэ библиотекэм ыгъэкIуагъ ыкIи «Лель» зыфиорэм кыкIырэр зэрагъэшIагъ. «ЦIыфхэм агухэр машIоу кызы-кIэзыгъэнэрэ, гуетныгъэ кьахэзылхьэрэ, зыгъэгъушхохэрэ» кьекIы. Тхьдэм кызырэлорэмкIэ, Лель янэу Лада шIулъэ-гъумрэ дэхагъэмрэ яхъуамакIу. ГушыIэу «лелаягъ» зыфиорэм гъэшIон, шIу лъэгъун зыфиохэрэр угу кьегъэкIыкI.

Дунав Лель Яблоневскэм игурыт еджапIэу N 3-м ще-джэ. Апэрэ классыр оценкэ дэгъухэмкIэ кыухыгъ, ятIонэрэм ихьагъ. Спорт еджапIэм макIо.

ХЪУИТ Цэбан.

МВД-м къеты

Адыгэ Республикэм хэгъэгъу кIоцI лофхэмкIэ и Ми-нистерствэ кызыртырэмкIэ, Ионыгъом и 7-м кы-щегъэжъагъэу и 13-м нэс республикэм бзэджэшIэгъи 138-рэ шагъэунафыгъ. Ахэр бзыл-фыгъэм ебэныгъэхэу 2, укIыгъэ Iофэу 1, нарко-тиххэр ащагъэу 6, экономикэм ыльэныкIыкIэ бзэджэшIэгъи 8, тыгуагъэхэу 35-рэ, хъункIэн бзэджэшIагъэу 3, нэмыкIэхэри.

Ионыгъом и 13-м сыхьатыр 5-м адэжэ поселкэу Инэм дэт сымэджэщым ТэхьутэмыкIуае шыщ кIэлэкIэу кьагъэсыгъэм ышъхьэ фыкIогъэшхо тельэу кычIэкIыгъ. Илэс 28-рэ зы-ныбжэ кIалэм зыкымышIэжыгъэ, приемнэ отделеением ыпсэ-щыхэкIыгъ. Ащ дэжым милицием идежурнэ часть макъэ ра-гъэлугъ ыкIи оперативнэ лыхьон Iофтхьабзэхэр зэрахьэхэзэ бзэджащIэр кьаубытыгъ. Ащ илэс 22-рэ ыныбжэ, Инэм щэ-псэу.

Ионыгъом и 12-м къутырэу Новый Садым дэжэ, Красно-дар — Новороссийск зыфиорэ гъогум автомобилхэр шызэу-тэкIыгъэх. ВАЗ-2110-м иводитель гъогурькIоным ишапхьэхэр ыукъохи, ыпэкIэ кыкIырэ машинэу КамАЗ-м еутэкIыгъ. Шап-хьэхэр зыукъогъэ водителыр ыкIи ащ кыдысыгъэ нэбгыритIур, илэс зыныбжэ сабыири ягъусэу шъобж хьылхэхэр атещагъэхэу сымэджэщым нагъэсыгъэх. Илэс 26-рэ зыныбжэ бзылфы-гъэр мыщ хэкIодагъ.

Ионыгъом и 8-м Теуцожэ районим изы гъогу рычъэщты-гъэ автомобилэу «Хюндай Акцент» зыфиорэр водителым ымыгъэлорышIэшъуэ, гъогунапцэм дэчъэхэ зэпыригъэзагъ. Илэс 23-рэ зыныбжэ водителымрэ илэс 18 зыныбжэу ащ кыдысыгъэмрэ мы хъугъэ-шIагъэм хэкIодагъэх.

Ионыгъом и 7-м ТэхьутэмыкIое районим имилицие илофы-шIэхэм илэс 35-рэ зыныбжэ хъульфыгъэм наркотикхэр ыщэ-хэзэ, кьаубытыгъ. Ащ грамм 50 хьурэ марихуанэр ыкIи нар-котикэу ышагъэм кIыхыгъэ сомэ 700-р кыхахыгъэх.

КЪЭБАРЫКIЭХЭР

Сымэджэщыр тегъэпсыхьагъ

Теуцожэ районим игупчэ илэс 37-рэ зытешIэ нэуж иапэрэ чIыпIэжэу ПэнэжыкIуае кыза-хьыжыгъэр 2000-рэ илэсыр ары. Ащ кыщегъэжъагъэу район сымэджэщэу зэхэщэгъыгъагъэм иврач шъхьалэу агъэнэфэгъагъэу непи а IэнатIэр шытхъу хэлъэу зыгъэцакIэрэр Шэртэнэ Нэфсэт.

Ащ кызырэтилуагъэмкIэ, илоф-хэр апэм дэигъэх, ащ ыуж Шэу-мэн Хьазрэт имылькIуIэ тIоу зэт-тет сымэджэщ зетегъэпсыхьагъэ ПэнэжыкIуае шапшыгъэу илэ-сищ хъугъэу Iоф ешIэ. Апэрэ эта-жым поликлиникэу хэтым мафэм нэбгырэ 370-рэ кьекIолIэн ылъэ-кIышт. ЯтIонэрэ этажым терапев-тескэ ыкIи неврологическэ от-делениехэм Iоф шапIэ. Ахэм сымэджэ 60-м ехъумэ ащIагъэх.

Поликлиникэм хэтых кIэлэцIы-кIу, терапевтескэ, неврологиче-скэ, психиатрическэ, наркологи-ческэ, хирургическэ, гинекологи-ческэ, стоматологическэ, врач-

окулистым, лор врачым Iоф зыша-шIэрэ кабинетхэр. Джащ фэдэу ЭКГ-м, УЗИ-м, фиброгастроскопи-ем, рентгеном, физиотерапией, массаж зыщашIырэ кабинетхэри клиникэ-биохимическэ лаборато-риер ялэх.

Сымэджэщым ипалатэхэр зте-гъэпсыхьагъэх. Ахэр зы нэбгырэ-нэбгыритIум ащIагъэнхэм тельта-гъэх. Арытых ахэм гъэуцъыIалъэ-хэр, гъэпскыпIэхэр, кондиционер-хэр, цIыфым нэмыкIэу ищыкIагъэ-хэр зэкIэ. Джыри сымэджэщым ре-анимацием, кIэлэцIыкIухэр кызы-щыхьухэрэм, хирургием яотделе-ниехэр зычIэгъытхэ унэ кыпа-шыхьанэу шыт. Ащ ипроекти рай-он администрацием ипашхэу Хьут Теуцожэ аригъэгъэхьазырыгъах.

— Сымэджэщым тIэлэзным пае тищыкIэгъэ оборудованиеу тимы-Iэ шыIэп, — еIо Шэртэнэ Нэфсэт. — Уз зэфэшъхьафхэмкIэ Iэзэхэрэ врачхэмкIи тызыфэныкIышхо шыIэп. Ахэм апае фэтэритф зыхэт

унэ район администрацием тфари-гъэшIыгъ. Джыри ятIонэрэ унэм ишIын рагъэжэнуу шыт.

Районим икьуаджэхэм, икьу-тырхэм фельдшер-акушер Iэзэ-пIэ 18 адэт. Ахэм анэмыкIэу Iоф ашIэ Джэджэхьэблэ участковэ сымэджэщым, Лъэустэнхьэблэ ыкIи ГьобэкIое врач амбулато-риехэм.

РайонимкIэ медицинэм ило-фышIэхэр зэрэхьухэрэр нэбгырэ 254-рэ. Ахэм ащышхэу врачхэр 33-рэ, гурыт медицинэ гъэзэны-гъэ зилэхэр 106-рэ. Врачи 7-мэ апэрэ ыкIи ашъхэрэ категориехэр ялэх. Адыгэ Республикэм псау-ныгъэм икьэхьумэнкIэ изаслу-женнэ врачых Шэртэнэ Нэфсэт, ПсэунэкIо Аминэт, Хьабэхьу Мус-лымэт. Джащ фэдэу Адыгэ Рес-публикэм псауныгъэм икьэхьумэнкIэ изаслу-женнэ врачых Шэртэнэ Нэфсэт, ПсэунэкIо Аминэт, Хьабэхьу Мус-лымэт. Джащ фэдэу Адыгэ Рес-публикэм псауныгъэм икьэхьумэнкIэ изаслу-женнэ врачых Шэртэнэ Нэфсэт, ПсэунэкIо Аминэт, Хьабэхьу Мус-лымэт. Джащ фэдэу Адыгэ Рес-публикэм псауныгъэм икьэхьумэнкIэ изаслу-женнэ врачых Шэртэнэ Нэфсэт, ПсэунэкIо Аминэт, Хьабэхьу Мус-лымэт.

НЭХЭЕ Рэмзан.

«Жьогъобыным» икIэтхэгъу

Ныбджэгъу цIыкIухэр, ны-ты-хэр! КIэлэцIыкIухэм апае кыха-утырэ журналэу «Жьогъобыным» икIэтхэн макIо. Журналыр шъо зэфэшъхьафхэмкIэ гъэкIэрэкIа-гъэу илэсым плIэгъогогъо кы-дэкIы. 2010-рэ илэсым ар кып-фэкIоным пае джырэ уасэхэу шыIэхэм ялытыгъэмэ зи арыхэп, сомэ 20 ныIэп. Ащ икыдэгъэкIын текIуадэрэм, кIэтхагъэхэм почтэм зэралыгъэлэсырэм пэлухьэрэм ялытыгъэмэ, ар мэкIэ дэд, ау кIэлэцIыкIухэм апае кызырэдэ-кIырэр кыдэтлыгъэтэзэ, илэс зы-шыплI хъугъэу кIэтхапIэм хьад-гъэгъахьорэп.

«Жьогъобыным» илэс къэс кызытхыкIыхэрэм ар зыфэдэр дэгъоу ашIэ, кьыдахьэхэрэр агу зэррихьэхэрэр кызылIотыкIырэ тхыгъэхэр журналым иредакция кырагъэхьых. Джынэс «Жьо-

гъобыным» кызыфэмькIошты-гъэхэм кыратхыкIымэ кIэмыгъо-жынхэу, агу рихьынэу кыт-щэхьу.

Ныбджэгъу цIыкIухэр, ны-ты-хэр, «неуш» шъумыIоу, кIыхьэ-лыхьэ зешъумыгъэшIэу, «Жьо-гъобыным» кышъутхыкI. МыщкIэ еджапIэхэм адыгабзэр ащIагъэ-хьырэ кIэлэегъаджэхэм, почтэм илофышIэхэм, ары пакIошэ, рай-он администрациехэм япашэ-хэм, еджапIэхэм ядиректорхэм, нэмыкIхэми яшIуагъэ кытагъэ-кIын алъэкIышт. АщкIэ ташэгъу-гы, тильэлэу тфагъэцакIэм инэу тафэрэзэшт.

ШъукIатх, шъуедж, шъукы-фатх «Жьогъобыным». Шъуи-рассказ цIыкIухэм, шъуиусэхэм, еджапIэхэм ягулыгъэ къэзыгъэ-уштыт ыкIи хъугъэ-шIэгъэ гъэшIэ-гъонхэр кызылIотыкIыхэрэ тхы-

гъэхэм тыкъяжэ. ИщыкIэгъэ до-кументхэр кытфяжыгъэхьэхэмэ, шъуитхыгъэу, шъуиусэртхэу жур-налым кьыдэхьагъэхэм атефэрэ ахъщэр кышъуфадгъэхьышт. Джыри кыкIэсэIотыкIыжы кытIэкIэжыгъэхьан фэе тхыль-хэр зыфэдэхэр. Ахэр: еджакIоу аныбжьыкIэ паспорт кьаратыным нэмысыгъэхэм «ИНН»-кIэ заджэ-хэрэм ыкIи «Страховое свиде-тельство» зыфиохэрэм яномер-хэр кытфагъэхьымэ хъушт. Ахэр еджакIохэм янахьыбэм яI, ау зы-мIэхэм янэ-ятэхэм, янэжъ-ятэжъ-хэм япаспортхэм яномерхэм акIы-гъоу, ыпэкIэ зигугъу кьэсшыгъэ документхэм яномерхэр кьагъэ-хьынхэ фае. Бэмэ ащэгъушпэ паспортыр кызыщаратыгъэ илэ-сыр, мазэр, мафэр, кьезытыгъэр кьатхыныр. Ахэр ищыкIэгъэ шыпккъэх.

ПЭНЭШЪУ Сэфр.
Журналэу «Жьогъобыным» иредактор.

Лъэхьух

Гродненскэ хэкум ит кьалэу Мосты шыщ Климушко Екате-ринэ Николай ыпхьур зыдэщы-Iэр Республикэу Беларусь хэ-гъэгъу кIоцI IофхэмкIэ и Ми-нистерствэ егъэунафы. 1990-рэ илэсым кьэхьугъэ пшъашъэр 2004-рэ илэсым Ионыгъом и 19-м унэм икIи кIодыгъэ. ПэшIо-рыгъэшъэу зэрагъэунафыгъэм-кIэ, ар Урысыем икыбылэ лъэныкIоу шыIэу ары.

Екатерина Климушко итеплэкIэ илэс 18 фэдиз ыныбжэ, илэагъэ сантиметри 164-рэ мэхьу, ышъхьац фыжышъоу гъэлагъэ, тIыргъорэп.

Щыгъыгъэхэр: замшым хэшIыкIыгъэ курткэ хьаплэ, кусэ фыжэ ыкIи плыжэ зырыкIорэ безрукавкэр, гъончэдэ чIыпIашъу, лъэдэкъэ шъуамбгъо зыкIэт шъо цокъэ шIу-цIэхэр. Ащ ылыгъын ылъэкIышт кызырэхьухьэр кьэзыу-шыхьатырэ тхылыр.

Екатерина Климушко зыдэщыIэм фэгъэхьыгъэ кьэбар горэ шъошIэмэ, телефонэу 02-м шъукытеонэу тышъольэлэу.

ТХЪАРКЪОХЪО
Адам,
«Адыгэ макъ»
ижурналист.

ным ылъэныкъоклэ шэпхьа-клэхэр кызыдхыгъэх. Ащи зы шлуагъэ горэ кытынэу ГИБДД-м икыулыкшлэхэр щэгугъых. Адыгеими мы гумэклыгъор мафэ къэс кышхьащит. Иофыгъоу къэуцухэрэр зэшлохыгъэнхэм пае АР-м и Президент-

клэ мэхьух. О мардж, икыугъэба тиньб-жыкълэу аркым, скоростышхом яклэды-лагъэр, зэ тыкъэжъугъэушчыжъа!

Иофыгъоу тызыгъэгумэклырэр кызыр-кыу зэрэщымытыр кыдэтлътэтзэ, мыщ еплъыкълэу фырялэр зэдгъашлэмэ тшлэи-гъоу водителъ ныбжьыкълэхэми илзэс

шлагъэ машинэр зысэфэрэр. Бэмэ алоу зэхэсэхы, ныбжьыкълэхэр псынклэхэу зечъэхэу, гъогурыкълоным ишапхъэхэр аукъохэу, ешъуагъэу ру-лым клэрысхэу. Шыпккъэ, ащ фэдэхэри кытхэтых. Ау ащ пае зэкълэри зэдеб-гъэхьыныр ешлэтерэзэп. Сэ сызрегугъэ

О МАРДЖ, ЗЭ ТЫКЪЭЖЪУГЪЭУШЧЫЖЪ!

(Апэрэ нэклуб. кышхьэжъ).

Сыда мы лъэныкъомклэ непэ шлэгъэн фаехэр, сыд фэдэ хэкълэпэ шы-лэхэр? Урысыем игъогухэм къатеху-хьэрэ хъугъэ-шлагъэхэм япчъагъэ на-хьыбэ зэрэхьэрэм УФ-м и Президен-тэу Дмитрий Медведеври, УФ-м и Премьер-министрэу Владимир Путин-лэушэу егъэгумэкых. Гумэклыгъор дэгъэзыжыгъэным фэшл къэралыгъо мэхъанэ зилэ унашхьохэр аштагъэх. Шыгу къэдгъэкълэжыны 2007-рз илзэ-

тэу Тхьаклушынэ Аслъанрэ АР-м и Пре-мьер-министрэу Къумпыл Муратрэ ама-лэу шылэмклэ гъогу-патруль кыулыкъум и Гъэорышлэлэ Ипылэгъу фэхьух, гъо-гурыкълоныр щынэгъончъэнымклэ зэха-щэгъэ комиссиет чанэу Иоф ешлэ.

Тиньбжыкълэхэр... Непэ мыхэр гъо-гум зэрэщызежлэхэр гур егъэкълэды. Мы аужырэ уахътэм республикэм игъо-гухэм къащыхъугъэ авариехэм ныбжьы-кълэб ахэкълэдагъ. Цыф пэпчъ шылэнэу Тхьэм кьегъэху, ау авариехэм адыгэ клэлэклэбэ зэ-рахэкълэуадэрэм сэ сшъхьэкълэ лъэшэу сегъэ-гумэклы. Адыгэхэм япчъагъэ зэрэ-маклэр кыдэ-плътэмэ, тилъэпкъ инеу-щырэ мафэ лъызыгъэкълэ-тэнэу щыт ныб-жьыкълэхэм зы

пчъагъэм рулым клэрысхэми гушылэгъу тафэхъугъ. Нахьыбэм кызырэхъагъэщы-гъэмклэ, непэ мыщ фэдэ хъугъэ-шлэгъэ тхьамыкълэу тигъогухэм къатеху-хьэрэм ныбжьыкълэхэр зэрахэкълэуадэхэрэр ежъ ны-тыхэм, гъогу-патруль кыулыкъум, обществэм ялажъ хэлъ плон плъэкълышт. Ау бэмэ гушысэ шъхьалэу кыыхагъэщы-гъэр зы — непэ гъогурыкълоным ишап-хъэхэр нахьыбэу зыукъохэрэр Инатлэ зы-лыгъ е лъэкълышхо зилэ пащэхэмр ахэм ялфыгъэхэмр арых.

АСХЪАД, илзэс 56-рз ыныбжъ, во-дитель:

— Непэ гъо-гурыкълоным ишапхъэхэр зыукъохэу, ешъуагъэу ру-лым клэрыс-хэм язекълэуа-дезгъэштэн слъэкълыштп. Ау етлани те-

пшысэрэмклэ, водителъ удостоверение кызытырэ еджаплэхэм ялофшлэн зэрэ-зэхашэрэм нахь пытагъэ хэлъэу пра-вэухъумэкълэ органхэм ауплъэкълэу ашлын фае. Еджаплэм зы мафэрэ къэ-мыкълэу ныбжьыкълэу гъогурыкълоным ишапхъэхэр зыфэдэр тэрэзэу кызы-гурымыуагъэм сыдэуштэу машинэм клэрытлысхъанэу фитыныгъэ ептын плъэкълышт? А зэкълэ кызыкълэсэрэр зы — Инатлэ зылыгъ пащэхэм ахьщэ кыуалхьэхэр зэраштэрэм, ахэр ыпэкълэ

сым ишышхьэлу мазэ и 11-м «Адми-нистративнэ правукълоныгъэхэм я Ко-декс зэхьокълыныгъэхэр фэшлыгъэнхэр» зыфиорэ Законом кълучлэ илэ зэрэхъу-гъэр. Законом ияшэнэрэ едзыгъо 2008-рз илзэсым бэдзэгъум и 1-м Урысы-ем шагъэфедэу рагъэжъагъ. Кодексым иположениехэм зэхьокълыныгъэу афа-шыгъэхэр зыфэгъэхьыгъэр гъогу-пат-руль кыулыкъум илофышлэ рулым клэрыс водителъми япшъэрлыгъэр тэ-рээу агъэцкълэнхэр, бгъуитлэми яфи-тыныгъэхэр мыукогъэнхэр ыкълэ гъо-гурыкълоным ишапхъэхэр зымыгъэца-

къэхъун ылъэкълыштым зэремыгупшы-сэхэрэм клэух горэ фэшлыгъэн фае. Джашыгъум цыф кызырэхъо-хэм ахэм нахь цыхъэ афашы хушшт. Мыщ мили-цием илофышлэхэр зэрэхъэхэрэр къэ-сымылжымы, зэкълэми дэгъоу ашлэу ешлэшы.

АР-м хэгъэгу клэу Иофхэмклэ и Ми-нистерствэ ГИБДД-мклэ и Гъэоры-шлэлэ ипресс-кыулыкъу изэфэхьы-сыжъхэм кызырагъэлыагъорэмклэ, 2009-рз илзэсым иапэрэ мзэий рес-публикэм игъогухэм хъугъэ-шлэгъэ 364-рз къатеху-хьагъ. Ахэм нэбгы-

клэхэрэм пшъэдэкълэжъэу ахьырэм нахь пытагъэ хэлъэу къекълэуагъэныр ары. Ешъуагъэу рулым клэрысым ежъ ищылэныгъэ имызакъоу гъогум тет пстэуми ящылэныгъэ зэпигъэун зэри-лъэкълыштыр зыщигъэгъушлэ хушштп. Кодексым изэхьокълыныгъэхэм ащ фэдэ цыфхэу законыр зыукъохэрэм пшъэ-дэкълэжъэу арагъэхьыгъэр джыри нахь гъэлъэшыгъэныр кыделътэ. Ащ Иоф зишлэрэм кышыублагъэу ишлуагъэ горэ къэмыкълэуагъэу пфэлошттп. Ау джыри тигъогухэм къатеху-хьэрэ тхьа-мыкълэуагъэхэм япчъагъэ нахь макълэ хъу-рэл. Джащ фэдэу УФ-м и МВД ипа-щэу Рашид Нургалеевым иунашъокълэ «Административнэ регламентым зэхьо-кълыныгъэхэр фэшлыгъэнхэр» зыфилоу мы илзэсым Юныгъом и 1-м кышхьэ-гъэжъагъэу Иоф зышлэрэм гъогузекълэ-

хыштыр. Сыда зыныбжъ илзэс 18-м нэ-мысыгъэ клэлэр автомобиль лъаплэ ибгъэ-тлысхъаныш птлупшын зыкълэфаер? Мы упчлэр ны-тыхэм зыфагъэуцужыныш, зэфэхьысыжъ тэрэххэр ашлынхэ фае.

Етлэнэ ар сыдэуштэу гъогум щызе-клора, ешъуагъэу рулым клэрыса? А уп-члэу къэуцухэрэм ны-тыхэр агъэгумэ-кълэнхэ фае. Тхьамыкълэгъошху уилъфы-гъэ игъонэмысэу идунай ыхъожыныр. Мы аужырэ илзэсхэм автомобиль зэутэ-кълыным кыыхэкълэу ныбжьыкълэ дэдэхэу бэ дунаим ехьыжыгъэр. Хэта ащклэ ла-жъэ зилэр? Машинэр зэрифэнэу фитыны-гъэ зымылэ е ар ахьщэ кыуалхьэкълэ зы-щыфгыгъэ ныбжьыкълэр рулым клэрытлыс-хъаным ыпэкълэ ежъ ышхьэ имызакъоу, нэмыкълэ цыфхэри еклэдылэнхэ зэрилъэ-кълыштым егупшыса? Ешъуагъэу рулым клэрытлысхъэхэрэр, ащ фэмьехэми укла-

жъугъэгупшыс: хэта ешъуагъэу рулым клэры-тлысхъэрэр? Цыф кызыр-кыу, гъот ма-клэ зилэр амал илэу рулым ешъуагъэу клэ-рытлысхъащтп. Гъогум сытет зыхьукълэ, бэрэ гу лысэтэ ащ фэдэ цыфхэм гъогурыкълоным ишапхъэ-хэр амыуконым зэрэпылхэр. Ахьщэ дэгъу кызылэкълэхэу е Инатлэ ин зылыгъ цыфхэм яклэлэхэм, анахьэу ныбжьыкълэ-хэм, шапхъэ е закон зыфэплэщтыр кыра-дзэу сфэлошттп. Мы лъэныкъом ГИБДД-м ипащэхэм нахь аналэ тырадзэнэу сыфай.

СЕРГЕЙ, илзэс 45-рз ыныбжъ:

— Илзэс пчъагъэ хъугъэ рулым сы-зыкълэрысыр. Ащ кыыхэкълэу зэфэхьы-сыжъ гъэнэфагъэхэри ешлынхэ слэ-кълышт. Хэта непэ нахьыбэу гъогурыкълон-ным ишапхъэхэр зыукъохэрэр? Хэта ешъуагъэу рулым клэрытлысхъэхэрэр? Бэрэ кыыхэкълэ ахэр нэлосэ дэгъу е гъоты-шхо зилэ цыфхэу. Сэ сызрегупшысэ-рэмклэ, джащ фэдэхэр арых апэдэдэ уна-лэ зытебдзэн ыкълэ бгъэпшынэн фаехэр.

АСЛЪАН, илзэс 22-рз ыныбжъ:

— Сыныбжыкълэ нахь мышлэми, тлэкълэ

рз 76-рз ахэкълэдагъ, нэбгырэ 459-мэ шъобжхэр атешагъэ хъугъэ. Стати-стикэм узэригъэгупшысэны лъэныкъуа-бэ кьегъэнафэ. Непэ ГИБДД-м икыулы-кыушлэхэм ямызакъоу мы гумэклыгъом идэгъэзыжыны обществэри нахь ыгъэ-гумэкълэны фае. Зэхьокълыныгъэу Кодек-сым, регламентым фэхьугъэхэр Урысы-ем игъогухэм къатеху-хьэрэ хъугъэ-шлагъэхэм япчъагъэ нахь макълэ шы-гъэным фэлэжъэнхэу ары. Ау ежъ во-дителъхэми, лъэрыкълэхэми, милици-ем илофышлэхэми гъогурыкълоным ишапхъэхэр аукъохэ хушштп, сакъы-ныгъи кызыыхагъэфэн фае. Джашы-гъум непэ обществэр зыгъэгумэклырэ авариехэм япчъагъэ нахь макълэ хушшт, цыфхэм япсауныгъи, ящылэныгъи къэ-тыухъумэштых.

БЭ КЪЫГЪЭШІАГЪЭР, ЫЛЪЭГЪУГЪЭРИ МАКІЭП

НЕПЭРЭ ныбжыкІэхэм Аминэ изео гъогу зыфэдагъэр яплэм ашІошъ мыхъункІи хъун. Сыда плэм ар апэу партизан купым зыхъхэм, илъэс 17 нахъ ыныбжыгъэп. 1942-рэ илъэсым ишышхъэІу мазэ Кошхъэблэ къоджэ Советым исекретарь кІэлакІэ партизанхэм зыцахъагъэм къыщеджыагъ ащ изео гъогу. Ащызугагъ ар Мэхъош ыкІи Мыекъуапэ мэххэм, Румыниер, Чехословакиер ыкІи Венгриер шхъафит зышІыжыгъэ хэм ахэтыгъ. Япониеми щызугагъ. Погогого советскэ-германскэ фронтхэм къащауагъ. 1946-рэ илъэсым офицер ныбжыкІэу илъэс 22-м итыр дзэ къулыкъум къызыхъкІыжыым ыбгъэ хэлъыгъэх Хэгъэгу заом иорденэу апэрэ степень зилэр, Жъогъо Плывжыым иорденэу тІу, медальхэм «За победу над Германией», «За победу над Японией» зыфилохэрэр, нэмыкІхэри.

Аминэ улукІэнкІи, гушчыІэгъу уфэхъункІи цыф шІагъу, кулытурэ инрэ адыгагъэрэ зыхэлъхэм ащыщ, укІэлырсыфэ уезэщырэн, интеллигент шэн дэгъухэр зэрэхэлхэр хэолъагъо. ГушчыІэ лые кыІорэн. НыбжыкІэ дэдэу партизанхэм ахэфэн фаеу зэрэхъугъэм икьэбар джырэблагъэ къедгъэлотжыгъэти, ахэр сымыгъэшІэгъон слэкІыгъэп.

КъызэрэсІуагъэу, А. Тыур Кошхъэблэ районым шылажъэщыгъ. 1942-рэ илъэсым ишышхъэІу мазэ нэмыщыдзэхэр Адыгейм къэсыхэ зэхъум, районым илофшІапІэхэм аІут хулыфыгъэхэм ащыщхэр чэщым гузэжъогъу хэтхэу аугъоихи, къараІуагъ пшідзэм пэуцужыщт купэу зэхашэрэм хэтыхнэ фаеу. Ыныбжы имыкьугъэ нахъ мышІэми, Аминэ ахэхагъэ ежъ фаеу. Ветераным къызэрэсІотжыкІэ, а мафэм лы горэ Сологуб ылъэкъуацІэу, Краснодар крайкІэ НКВД-м иотделхэм ащыщ ипашэ, пшъэрылхэу щытхэр зыфэдэхэм ащигъэгозагъэх. Зэхашэрэ купым край НКВД-м илофышІэу Н. Кравченкэр пашэ зэрэфашыгъэри къараІуагъ. Ау отрядыр зэрэзекІошт шІыкІэри Іофышхуагъ. Арыти, шэу зытесыщтхэм якъэгъотын ыуж ихъагъэх. А чэщ дэдэм Фэдз колхозым ишэхъо фермэ кІохи, нэбгырэ пэпчэ ызырызэу кыращыгъ шыхэр.

Шыу купыр къуаджэм пэмычыжъэу, Лабэ игъунэгъоу

къышчыуцугъ. Кравченкэм къариІуагъ мы чылэм щыщ лы горэ гъусэхэр илэхэу хъаджырэтэу хэтэу ыкІи фашистхэр къэмысыхэзэ ахэр къэу-бытыгъэнхэм пае а чэщым апэтІысынхэу. Чэщныкъом дэхыгъэу шыу заулэ къызэ-лъагъом, къэуцунхэу аралыагъ. Ау ахэм кІалэжыгъ. Мыдрэхэр ахэуагъэхэти, шы горэ аукІыгъ, тесыгъэр псаоу къэнагъ. ШІункІым ар къыхэджыкІи, «шъукъэмыу, зыкьэсэты!» ыІуи къыкІолІагъ, ащ тетэу къаубытыгъ, илаши къылахыгъ. Нэф къызэщыым къоджэ Советым къащагъ. Кравченкэр телефонкІэ Краснодар гушчыІи, къэбарэу шыІэр ариІуагъ. Адрэхэм «къашъу-щ» къаІуагъэти, ращэжыагъ. Ау къутырэу Вольнэм къызэсыхэм, нэмыщхэр къызэрэблэгъагъэхэр къашІагъ. Самолетхэр къашхъарыбыбэхэи къахэуагъэх, купыр зыдэкІо-щтымкІэ гузэжъогъу хэфагъ. Кошхъаблэ илэгъо-блэгъу къэсыгъэхэу дзэкІолІ кІалэ горэм къариІуагъ нэмыщхэм ядзэхэр гъунэгъу станицэу Курганинскэм къызэрэдэхъагъэхэр.

Чэщ хъугъэу Кошхъаблэ къызэсыхэм зыгъэпсэфыгъо имыфэхэу, псынклэу агъэзэжыгъ. Лъэсу ежъэхэи, нэфшъагъом станицэу Ярославскэм нэсыгъэх. Ащ шыщ партизанхэм ахэхъэхэи, Хаджох кІорэ гъогу нэсыгъэхэу тэ тидзэхэм аІукаІагъ. Новопрохладнэм блэкІыгъэхэу Кошхъэблэ район аппаратым илофышІэхэр зыхэт купым хэхъажыгъэх. Тэ тидзэхэу зэкІаІохэрэм ахэт дзэкІолІхэм Іашэхэри щэгъынхэри къаратыгъэх. Мэзым икуупІэм хэсыгъэх. Джы партизан купым командир илэ хугъэ, ар Ф. Савинковыр ары. Комиссарэу агъэнэфэгъагъ С. Куцевыр (я 90-рэ илъэсхэм ар партием и Куцевскэ райком иапэрэ секретарэу тетзэ, Социалистическэ ІофшІакІэм и Лыхъужы-цІэ фагъэшъошэгъагъ). Тыл ІофхэмкІэ командирым игодзагъэр Мэрэтыкьо Хъасан. Адыгэхэри мымакІэу хэтыгъэх партизан купым.

Кошхъэблэ партизан купэу Аминэ зыхэтыгъэм зэо-банэу мэзым щышІыгъэр макІэп. Ежъ Аминэ зэкІэмэ анахыкІэу зэо машІом хэфагъ. Апэу зыхэлэжыгъэ заор непэ къызынэсыгъэм щыгъупшэрэп. Бэрэкъэе станицэм фашистхэр зэрэдэхъагъэхэм икьэбар отрядым апэу къыфэзыхы-

Ионыгъом и 16-м Тыу Аминэ ыныбжы илъэс 85-рэ хъугъэ. Ар Мыекъуапэ щэпсэу. Заомрэ ІофшІэнымрэ яветеран, сыдигъуи ащ илофшІэн цыфхэм япхыгъагъ, шыІэныгъэм игупчэ итызэ къехъы. Ахэр къыбгурэлэх ветераным ищыІэныгъэ гъогу нэІуасэ зызыфэшІыкІэ.

гъэр Амин ары ыкІи ахэм къагъэзэжымыэ яонхэу апэтІысыгъэ партизанхэм апэ итыгъ. А станицэм гъомылапхэхэр нэмыщхэм кукІэ къыдащыгъэу къызэрагъэзэжыгъэм гу лъа-тагъ. Нэбгырэ 70-рэ хъурэ фашист купыр зэуж итхэу, кукхэм арысхэу, зэкІэклэщыгъэхэу мээ гъогу кыркІохэти зэхау-гъоежыгъэх. Ар апэтІысыгъэ партизанхэмкІэ нахъ Іэрыфэгъугъ. Кухэр зэхэзгъэуцожыгъэ офицерыр апэ ишъыгъ, зыхэтхэм дэхэклаеу аклэрычыгъэ хъугъэ. Аминэрэ зы урыс кІалэрэ офицерым илоф ашІэнэу тыраубыти загъэхъазырыгъ. Ау ар апэчыжъэу ІукІыгъэти, еуагъэхэп. Зуагъэхэр къэблэгъэгъэ кузэкІэтхэу зэуж итыгъэхэр арых. Сыдуу щытми, нэмыщ купыр зэхаукаІагъ. ЯІашэхэри, ращэжыгъэ гъомылапхэхэри, кукхэри къызІэклагъэхъагъэх. Нэужым партизанхэм къэбар къалыІэсыгъ а нэмыщ офицерыр ежъ зыхэт нэмыщхэм зэраукІыжыгъэр пшъэрылхэу фашистхэр зэрымгъэзэклагъэм фэшІ. Ащ фэдэ хъугъэ-шІэгъэ зэфэшхъафэу Аминэ макІэп къыІотжыкІэ.

ИныбжыкІагъэ емылтытыгъэу, Тыу Аминэ зыгъусэхэм шпыпкъагъэ афыриІэу, адыригъаштэу, цыфыгъэ шапхэм итэу партизан купым хэтыгъ. Къин хэфагъэм ІэпыІэгъу етыгъэныр шэн дэгъоу хэлъыгъ. Илъэс 17 нахъ ымыныбжыгъэми, зыхэт нахыжыжхэм ауж къынагъэп. Пшъэрылхэу фашистхэр ымыгъэцакІэу къыхэ-кІыгъэп.

1943-рэ илъэсым ищыІэ мазэ нэмыщ-фашистхэу Мыекъуапэ зыдафыжыжхэм, Аминэ зыхэтыгъэ партизанхэр Кошхъаблэ къэсыжыгъагъэх. Партизанхэм пшъэрылхэу афашыгъагъ нэмыщхэм ядзэхэу зэкІаІэжыжхэрэм ащыщ румындыдзэхэу Лабинскэ икІхэу Кош-

хъэблэ лъэныкъомкІэ кІохэрэр къызэтырагъэуцонхэу. Ащ пае партизанхэм чыплэ Іэрыфэгъу кыхахи, ошІэ-дэмышІэу ахэуагъэх. Румынхэр къаштэхэи, зэбгырычыгъэх, ащ лыпытэу тидзэкІолІхэри атебанэхэи, аукІыгъэр аукІыгъ, гъэрэу къаубытыгъэри макІэп. А мэфэ дэдэм партизанхэр Кошхъаблэ къыдэхъагъэх. Ар зыхъугъэр 1943-рэ илъэсым шылэ мазэм и 30-р ары. Советскэ дзэхэри а мэфэ дэдэм мыщ къэсыгъэх. Аминэ Іоф зыщышІэгъэ чылэм къэсыжыгъ, ау къыдэнэжыгъэп, тидзэхэм ахэхъагъ. Я 333-рэ шхончэо полкэу Брест пытапІэр къэзыухъумагъэхэм ар ахэтынэу хъугъэ.

Партизанхэр шъэфэу мэзым хэсыгъэхэмэ, джы адыгэ кІалэр зыхэфэгъэ дзэр шхъэхыгъэу пыим езаощтыгъэ. Ащ хэтзэ, лъэсыдзэ училищэу къалэу Орджоникидзе дэтым чІагъахыи щеджагъ, лейтенантыцІэ илэу ар къыухыгъ. Я 2-рэ Украинэ фронтым взводым ипашэу шызуагъ. Украинэр, Венгриер, Румыниер, Австриер, Чехословакиер шхъафит зышІыжыгъэхэм ахэтыгъ. Нэужым шхончэо полкым иштаб ипашэ илэпыІэгъоу къулыкъур ыхыгъ. ТекІоныгъэм и Мафэ къалэу Прагэ щигъэмэфэкІыгъ.

СССР-м идзэхэм текІоныгъэ къызыдахым Аминэ зыхэтыгъэ дзэр къокІыплэ лъэныкъомкІэ ращэжыагъ. Къалэу Свердловскэ зынэсыхэр ары Японием езонхэу зэращэхэрэр къызараІуагъэр. А хэгъэгум нэсыхи, мэфэ заулэрэ зуагъэхэу Японием капитуляцием иакт къыкІэтхагъ. А къэралыгъом зыщытекІогъэхэ мафэр, Ионыгъом и 3-р, Аминэ Китаим икьалэу Дайрен щыхигъэуэфыкІыгъ.

1946-рэ илъэсым дзэм къызыжыжымы Аминэ ком-

сомолым и Кошхъэблэ райком иятІонэрэ, нэужым иапэрэ секретарэу илъэситІо Іоф ышІагъ. Ащ ыуж ВЛКСМ-м и ЦК и Апшъэрэ еджапІэ илъэситІо щеджагъ. Іоф ышІэзэ Москва Ломоносовым ыцІэ зыхырэ университетэу дэтым философиемкІэ ифакультет къыухыгъ. Кошхъэблэ райисполкомым итхъаматэ игуадзэу, плановэ комиссием итхъаматэу илъэсищэ Іоф ышІагъ. Адыгэ кІэлэгъэджэ институтым марксизм-ленинизм-мкІэ икабинет ипэщагъ, обществэу «ШІэныгъ» зыфиІорэм и Адыгэ хэку организацие иответственнэ секретарэу илъэси 8 лэжыагъэ. 1962 — 1985-рэ илъэсхэм Адыгэ кІэлэгъэджэ институтым заочнэ егъэджэнымкІэ ипроректорыгъ. Къэлогъэн фаер а ІэнатІэм Аминэ Іотыфэ кІэлэгъэджэ мин пчыагъэмэ Іоф ашІэзэ апшъэрэ еджапІэр къызэрау-хыгъэр, диплом зэратыгъэхэр проректорым зэрэфэразэхэр ары. Ригъэджагъи Іоф зыди-шІагъи а лІым фэмыразэ къэбгъотынэп. Чыплэ зэфэшхъафхэм ащылэжырэ кІэлэ-егъэджэхэм ТекІоныгъэм и Мафэ къызысыкІэ гушІогъо писъмэхэр къыфатхых, илъэсыбэрэ псэунэу къыфэлъаІох. Илъэс пчыагъэхэм къаІоцІ Іофэу ышІагъэм елтытыгъэ уасэ фашІызэ, ащ къыфагъэ-шъошагъэх «Народнэ гъэсэ-ныгъэм иотличник» зыцІэ бгъэхалхыэр, апшъэрэ гъэсэ-ныбжыкІэ СССР-м и Министерствэ имедалэу «За успехи в высшей школе» зыфиІорэр.

Аминэ нахыжыжхэм яветеран советэу АР-м и Президент дэжъ шызэхэщагъэм итхъаматэ игуадзэу илъэсыбэрэ кыхыгъ. 1998-рэ илъэсым Темыр Кавказым иветеран нахыжыжхэр УФ-м и Президент залуагъаІэхэм Аминэ а делегатхэм ахэтыгъ. А мафэм нэбгырэ миллион пчыагъэмэ адыгэ шъуашэ зыщыгъ адыгэ-лыр телевидениемкІэ алъэгъугъ. МэфэкІ мафэхэр, анахъэу ТекІоныгъэм и Мафэ, къэблагъэхэ зыхъукІэ Аминэ гурыт еджапІэхэм ыкІи апшъэрэ еджэпІэ заведениехэм яныбжыкІэхэм бэрэ залуа-гъаІэу, Хэгъэгу ззошхом фэгъэхыгъэ къэбар зэфэшхъафхэр къафилуатэхэу шытыгъ. Ау ылъакъо зэрэузыгъэм кыхыкІэу джы ахэм афэдэ Іофтхъабзэхэм ахэлэ-жъэн ылъэкІынэу амал илэп. Шыпкъэ, джыри ар ветеранхэм зэлукІэ горэ ялэмэ ханырэн, кыбрагъэблагъэу мэху.

КъызэрэсІуагъэу, Тыу Аминэ Шумафэ ыкьор илъэс 85-рэ хъугъэ. Ветеранхэм я Адыгэ республикэ совет гуфэбэныгъэ хэлъэу юбиларым фэгъушІо. Илъэсыбэрэ псаоу, тхъэжъэу щыІэнэу, жышхъэ мафэ къекІунэу, мысымэджэ-нэу, иунагъокІи насыпышІонэу фэлъаІо.

ШЫМЫГЪЭХЪУ Мурат.
Ветеранхэм я Адыгэ рес-публикэ совет итхъаматэ илэпыІэгъу.

Мэфэкл зэхэхьшор зыфэгъхьыгъагъэр Теуцожь районым ыныбжь илээс 85-рэ зэрэхьугъэмрэ лэжыгъэм и Мафэрэ. Районым ичылагъохэр мэфэкл гушлуагъом ехьулэу агъэклэрэклагъэх.

Юфышхо зыщызэрахьагъэр районым игупчэу мэфэкл зэхэхьшом хэлэжъэштхэр кызэкълэлэгъэхэ Пэнэжыкыуай ары. Къуаджэм икыдэхьапллп, зэкълэ иурамхэри гъэклэрэклагъэх. Ахэр шлуфэс транспарантхэмкълэ эпэгъэлыгъэх.

Мэфэкл юфтыабзэр шыкыуагъ культурэм и Унэ ыпашъхьэ.

Теуцожь районым щыпсэухэрэм ямэфэкл гушлуагъо адагъошнэу хьакълэ бэдэдэ кьафэклагъэх. Ахэтых ахэм Мыекыуапэ, тигъунэгъу районхэм кьарыкыгъэхэм ямызакъоу, Москви, Краснодари, блэгъэныгъэ-къошныгъэ зыдырлэ кълэхэу Псыфабэми, Шытхьали кьафэкыгъэхэр. Ахэтых ахэм Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ игуадзэу Алексей Петрусенкэр, Адыгэ Республикэм иапэрэ Президентэу Джарымэ Аслъан, Адыгеими Темыр Кавказми ямызакъоу, Урысы-еми Іэкълэб кьэралхэми дэгъоу ащызэлъашлэрэ титхаклоу Мэщбэшлэ Исхьакъ, Урысые Федерацием и Кьэралыгъо Думэ идепутатэу Хьаджэбыекъо Руслъан, партине «Единая Россия» зыфилорэм Адыгэ Республикэмкълэ и Политсовет исекретарэу Іашэ Мухьамэд, Адыгэ Республикэм и Парламент идепутатхэу Удыкълэко Юрэ, Мыгу Рэщыдэ, Пэнэшъу Руслъан, Адыгэ Республикэм и Президент илыклоу тигъунэгъу краим шылэ Мамыекъо Кимэ, тигъунэгъу урыс ыкли адыгэ районхэм ялыклохэр, шлэныгъэлэжхэр, заомрэ юфшлэнымрэ яветеранхэр, нэмыкхэри.

Теуцожь районым щымэфэклышхуагъ

Хьакълэхэр трибунэ гъэклэрэ-клагъэм дэклауах, Теуцожь райо-ныр зызэхашагъэр илээс 85-рэ зэрэхьугъэм фэгъхьыгъэ демон-страциер рагъажьэ. Районым илофышлэ коллективхэр, чыплэ псэуплэхэм ялыкълэ купхэр, гу-рыт еджаплэхэм яклэлэеджакло-хэр зэрэгъэчэфхэзэ, быракъхэр, шар гъэпшыгъэхэр алыгъхэу, оред ыкли пщынэ мэкъэм дахэ-хэр ахэлукълэзэ трибунэм блэ-кых. Демонстрацием хэлэжъэ-хэрэ колоннэхэм апэ итыгъэхэр районым инахьыжхэр ары. Ащ кыкълэлыкыуагъэх клэлэцылкы садикым, районом, культурэм, медицинэм, район администра-цием, хьызмэтшлалэм, нэмык-хэм ялофышлэхэр.

Мэфэкл зэхэхьэр зырагъажьэм апэу гушылэр зыфагъэшъуаши трибунэм кыдэкълэагъэр Адыгэ Республикэм и Премьер-мини-стрэ игуадзэу Алексей Петру-сенкэр ары. Апэу Адыгэ Рес-публикэм и Президентэу Тхьа-клущынэ Аслъан кыфишылгъэ пшэрылгыр ыгъэцакълэзэ, зэл-клэшхом хэлажъэхэрэм, зэкълэ районым щыпсэухэрэм ямэфэкл гушлуагъокълэ кьафэгъушлуагъ, псауныгъэ пыгъэ ялэнэу, шлоу шы-лэр къадэхьунэу, тапэклэ ящыгъ-хоу аlorэм хагъэхьонэу кьафэ-лэлуагъ.

— Мы аужырэ илээс зытлу-щым, — лыгъэкълэагъ ащ ипас-лэзэ, — Теуцожь районым зи-хьожьэу, щылынгъэм исыд фэдэ лъэныкыокли узрыгушхон хэхьоныгъэхэр ышлэхуэ ригъэ-жыагъ. Мэкъу-мэщымкълэ юфшлэ-гъэ дэгъухэр шьуилэх, экономи-кэм изытеткли пэрыгъэхэм шьуа-щыш, шьуирайон бюджет ренэу нахь бай зэрэхьурэр адрэхэм щысэ афэхьу. Лъэпкь проектхэр щылынгъэм щыгъэцэклэгъэн-хэмкълэ амал зэфэхьыафхэр Іу-шыгъэ хэлъэу кызырэффэжъу-гъэфедэрэм ишлуагъэклэ гъэсэ-ныгъэм, медицинэм, культурэм, агропромышленнэ комплексым алъэныкыоклэ хэхьоныгъэшлэхэр зэрэшъуилэм тыщыгуаз ыкли ифэшшошэ уаси фэтэшы.

Тыцыхьэ тель тапэкли районым илэжъаглохэм гъэхьэгъаглэхэм-кълэ тызэрагъэгъушлэщым, къуа-джэхэр, къутыгъэр нахь этегъэ-псыхьагъэхэ, ахэм ащыпсэухэ-рэм ящылэклэ-псэукълэ нахьышлу зэрэшъушлэштхэм.

Ащ ыуж мэфэкл зэхэхьэм кышыгышлуагъ районым иад-министрацие ипашэу Хьут Теу-цожь.

— Лытэныгъэ зыфэсшлэхэ-рэ тыхьэклэ лъаплэхэр, ныбджэ-гъухэр, — кырыгъэжыагъ ащ, — зэкълэ тирайон исхэм ацлэклэ Теуцожь районым ыныбжь илээс

85-рэ зэрэхьугъэм фэгъхьыгъэ мэфэклышхоу непэ хэдгъэунэ-фыкыларэм хэлажъэхэрэм шлу-фэс шьосэхы.

Районым итарихь клэлэу игу-гъу ащ кышылыгъ. Теуцожь рай-оныр зызэхашагъэр 1924-рэ илгъэсым иЮныгъо мазэ и 2-р ары. Зэреджэштыгъэхэр Джэ-джэхьэблэ район, 1925-рэ илгъэ-сым ыклэмэ адэжэ районым игупчэ Пэнэжыкыуае ахьыжы-гъагъ, ащ ыцлэкли еджэштыгъэх. 1929-рэ илгъэсым Тэхьутэмыкыое районыр кыхагъэхьажышъ, район гупчэр Пэнэжыкыуае дэ-тэу Псэкъупсэе районыр зэхъа-гъэ мэхьу. 1934-рэ илгъэсым рай-онхэр зэхэгъэклэжыжхэшъ, Пэ-нэжыкыое районыр зытеты-гъэм фэдэу мэхьужы. 1940-рэ илгъэсым Теуцожь Цыгъо ыцлэ-клэ районым еджэх. Ащ ыуж районыхэр зэхэгъэклэжыжхэу, зэхэ-тэкъожьхэу хьугъэ. Ау 1963-рэ илгъэсым кышегъэжыагъэу 2000-рэ илгъэсым нэс (илгъэс 37-рэ) район гупчэр Пэнэжыкыуае дэтыжыгъэп. Теуцожь районым егъэшлэрэ гупчэжъэу Пэнэ-жыкыуае езыгъэгъотыжыгъэр Адыгэ Республикэм иапэрэ Пре-зидентэу непэ тизэлукълэ хэлэжъэ-рэ Джарымэ Аслъан ары. Ащ иунашъокълэ 2000-рэ илгъэсым ишэклогъу мазэ районым игуп-чэ Пэнэжыкыуае кьахьыжы-гъагъ.

Ащ пыдзагъэу Хьут Теуцожь районым ихэхьоныгъэхэм ягугъу кышылыгъ. Мыщ ыпэклэ тигъэ-зет иномерэу районым ыныбжь илгъэс 85-рэ зэрэхьугъэм фэгъэ-хьыгъэу кыдэкълэгъэм ахэм игъэклотыгъэу такышытегушы-лагъэшъ, кыкълэІотыкыжы-гъэныр имышыкылагъэу тэгугъэ.

Кьэлэгъэн фаер ягубгъохэу тапэклэ лэжыгъэ кьарыбгъэклэ-жыан умылгъэклэнуу зыфалощы-гъэхэр мы аужырэ илгъэхэм гъэ-бэжъулэ ашлынхэ зэралгъэклэ-гъэр ары. Гъэрэклэ фышхьэ лэ-жыгъэ гектар 8800-у ялагъэр агъэбэгъогагъ. Коцым гектар тельгъэу центнер 45,5-рэ кы-рагъэтыгъагъ. Мы аужырэ илгъэс заулэми амылгъэгъужыгъэу гъэ-тэкъожыгъэу натрыф тонн ми-нитлу фэдиз хьамэхэм кьатэхэ-гъагъ. Ахэр зэкълэ кьоджэдэхэм бэдзэр уасэм бэклэ нахь пыутэу арацагъ. Тыгъэгъазэми гектар пэпчэ центнер 16 кырахыгъагъ.

Тызыхэт илгъэсми клэух дэ-гъухэр зэрэфашыштхэм щэч хэлэп. Фышхьэ лэжыгъэ гек-тар 9293-у Іуахыжыгъэм гек-тар пэпчэ центнер 38-рэ кы-рагъэтыгъ. Республикэм иятло-нэрэ зонэ хэтхэмкълэ хыныгъом иклэуххэр зызэфэхьысыжхэм тирайон пэрытныгъэр кыфа-

гъэшъошагъ ыкли Адыгэ Рес-публикэм и Президентэу Тхьа-клущынэ Аслъан ыгъэнэфэгъэ дипломымрэ ахьщэ шлухьафтын-рэ кыратыгъэх.

Джащ фэдэ, янатрыф хьасэхэ-ри агъэбэгъуагъэх. Лэжыгъэм пае Іуахыжыгъэу натрыф гек-тар 1642-у районым игубгъохэм арылым фэдэ кызырарымыклэ-жыгъэр бэшлагъэ. Тыгъэгъэзэ гектар минихым ехьоу илгъыми гектар тельгъэу центнер 20-м кышымыкълэу кырахынэу мэ-гугъэх.

Кыхьашт илгъэсым игъэбэ-жъуи лъэпсэшлу фашлы. Бжы-хьэ лэжыгъэ гектар минипшым ехьу халхьанэу ары. Непэ рай-оным игубгъохэм трактор кло-члэшхохэу Іэкълэб кьэралхэм къашащылгъэхэм афэдэ 40 фэ-дизмэ юф ашашлэ. Еутэкло агре-гатхэри губгъом ихьагъэхэу рап-сым ипхьын агъэпсынклэ. Ащ кыкълэлыкыоклошт хьэм, коцым яхэлъхьан. Силосым изэхэлъ-хьани егугъух.

Гъэсэныгъэм, медицинэм, культурэм алъэныкыокли хэхьо-ныгъэхэр кьэпчыгъуах. Ахэм ялофшлалэхэу илгъэс пчъагъэм мылкъу шымылэм кыыхэкълэу амыгъэцэклэжышъуштыгъэ объект 44-мэ ашъхьэхэр, джэ-хашъохэр, апкыхэр, яшъхьа-ныгъупчэ-пчэхэр агъэцэклэ-жыгъэх, ахэм сомэ миллион 28-рэ фэдиз апэлухьагъ. Газыр зыщамыгъэфедэрэ учреждение районым итыжъэп. Еджаплэхэр этегъэпсыхьагъэх, еджаглохэм цоджэгъуашхэ арагъэшлы. Ахэм анахьыбэм медпунктхэр ахэтых. Клэлэцылкы садикхэр къуаджэ-хэм къашызэлукыгъэнхэм фэгъэ-хьыгъэ юфыгъохэр зэрахьэх.

Цыфхэм япсауныгъэ кьэухьу-мэгъэнымкли ашлагъэр зэкълэми янэрылгъэгу. Район сымэджэ-щыр этегъэпсыхьагъ. Джыри ащ реанимацием, хирургием, клэлэцылкы кьэхьуплэм яотделе-ниехэр зычлэтыштхэ унэ кыпа-шыхьашт. Ащ ипроект кьазыр.

— Инвестор 20 фэдизмэ, — ело ипаслэзэ иклэухым Хьут Те-уцожь, — районым юф шашлэ. Тибюджет нахь бай мэхьу зыпэт. Гъэрэклэ тибюджет кыхьэгъэ сомэ миллион 258-м щыщэу тэр-тэрэу кьэтхьыжыгъэ фэдэр зэрэхьурэр миллиони 115-рэ. Ар 2006-рэ илгъэсым юфшлагъэу ялагъэм фэдипшыклэ нахьыб. Ащ ыпкь кыкыкълэ районым ипсэу-плэхэр нахь этегъэпсыхьагъэ шыгъэнхэмкълэ амалхэр шылэхэ-хьугъэ. Зэкълэм анахь лъаплэр тицылфхэр арышъ, районым ипа-щэхэм пшэрылгъэ шьхьалэу тилэр ахэм ящылэклэ-псэукълэ сыд фэдэ лъэныкыокли нахьышлу шыгъэ-

ныр ары. Сыфай тицылфхэм ягу-мэклэ мэкълэнэу, ахэр нэгъушлон-хэу. Джары сэ слъэклэ кьэмынэу сызфэлэжъэштыр. Шьопсэу, шьотхьэжъ.

Урысые Федерацием и Кьэ-ралыгъо Думэ идепутатэу Хьа-джэбыекъо Руслъани мэфэклым-кълэ кьафэгъушлуагъ.

— Тыхьэклэ лъаплэхэр, тичы-плэгъухэр, непэрэ мэфэклымкълэ сышъуфэгъушло. Пэнэжыкыуае сыкышыгъу, сыщапугъ, ти-район ихэхьоныгъэхэм сарэгъу-шхо. Сицыхьэ пыгъэ тель тапэкли гъунэпкыакълэхэр зэраштэштхэм. Мэфэкл хьар кышыбоклунэу, на-сыпыр шьуигогогоу бэгъашлэ шьухьунэу сышъуфэлъало, — ылуагъ ащ трибунэм кызыдэ-кълуахэм.

Ащ ыуж Урысые Федераци-ем и Кьэралыгъо Думэ итхьама-тэу Борис Грызловым пшэрылгъэ кызырэфышылгъэм тетклэ Теу-цожь районым иадминистрацие ипашэу Хьут Теуцожь кыфыри-гъэхьыгъэ Шлуфэс тхылэу гу-щылэ дэхабэ зэрытым ар кье-джагъ ыкли Хьутым кырыты-жыгъ.

Трибунэм кырагъэблагъэ Москва кыкылыгъэ хьакълэхэу Всероссийскэ общественнэ орга-низациеу «Деловая Россия» зы-филорэм ичылплэ Совет игъэцэ-клэко директорэу Ілья Деми-ныр зипэщэ купыр. Ар апэу кье-джагъ Всероссийскэ обществен-нэ организациеу «Деловая Рос-сия» зыфилорэм и Тхьаматэу Бо-рис Титовым Теуцожь районым ыныбжь илгъэс 85-рэ зэрэхьу-гъэм фэшылкълэ кызыщафэгъушло-рэ шлуфэс телеграммэу районым илэжъаглохэм, ащ ипашэу Хьут Теуцожь кьафаригъэхьыгъэм. Ащ ыуж Всероссийскэ обще-ственнэ организациеу «Деловая Россия» зыфилорэм и Генеральнэ Совет иунашъокълэ а организаци-ем ианахь бгъэхэлъхьэ лъаплэу медалэу «За верность делу» зы-филорэр Кыблэ шьолырымкълэ апэрэу Хьут Теуцожь кызырэ-фагъэшъошагъэр ащ кылуагъ, кыфэгъушлэзэ ыбгъэ медалыр кыхылыхьагъ.

Джащ фэдэу сценэм кьыдэ-кълуахэзэ районым имэфэклэ кьафэгъушлуагъэх, шлоу шылэр къадэхьунэу кьафэлъаглохэзэ районым ипашэу Хьут Теуцожь шлухьафтынхэр кыратыгъэх Шьачэ кыкылыгъэхэм япашэу Владимир Солонцовым, Крас-нодарклэ Карасункэ округым илэшьхьэтетэу Николай Хропо-вым, Шытхьэлэ ыкли Псыфэбэ районыхэм яадминистрациехэм япашэхэм ягуадзэхэу Пэнэшъу Тэмарэрэ Юрий Деминымрэ, Адыгэ Республикэм и Президент

илыклоу тигъунэгъу краим шылэ Мамыекъо Кимэ, Тэхьутэмыкыое районым иадминистрацие ипашэ игуадзэу Хьапэклэ Байзэт, илгъэ-сыбэрэ Теуцожь райисполкомым итхьамэтагъэу Лэупэклэ Аслъан, нэмыкыбэм.

«Теуцожь районым ицылф-гъэшлуагъ» зыфилорэ щытхьу-цлэр кызыфагъэшъошагъэхэми мэфэкл зэхэхьэм шафэгъушло-хэзэ, а цлэ лъаплэр кьэзыушы-хьатыр тхылхэр шаратыжы-гъэх. Сценэм кьыдащаехэзэ «Теуцожь районым ицылф гъэ-шлуагъ» зыфилорэ гушылэхэр зытетхэгъэхэ лентэ пльыжхэр зыпшгъэ рашлагъэхэм ащыщых «Сочиглавснаб» зыфилорэм иге-неральнэ директорэу Хьаклма-мыкыо Вячеслав, Адыгэ Рес-публикэм и Парламент идепу-татхэу Пэнэшъу Руслъанрэ Уды-кълэко Юрэрэ, Мыекыопэ кьэра-лыгъо технологическэ универ-ситетым иректорэу Блэгъожэ Хьазрэт, юфшлэным иветеранэу Хьут Сэфэр.

Ащ ыуж район администра-цием ищытхьу тхылхэмрэ ахь-щэ шлухьафтынхэмрэ бэмэ афа-гъэшъошагъэхэ япшэрылхэр агъэцаклэхэзэ районым ищытхьу ягъэлэгъэным фэлажъэхэрэм, ащ игъэхьагъэхэр шьыпкыагъэ хэ-лэу цылфхэм алгыгъэлэсыгъэ-ным пылэхэм. Ахэм ащыщых Адыгэ Республикэм самбэмкълэ ихэшпыкылыгъэ командэ итре-нер шьхьалэу Хьот Юныс, рай-он гъэзетэу «Теучежские вести» зыфилорэм иредактор шьхьа-Іуу Хьакъуй Юрэ, республикэ гъэзетхэу «Адыгэ макъэмрэ» «Советскэ Адыгеимрэ» журна-лист куп.

Хыныгъор игъом, клэзыгъэ фэмыхьоу зэшлэхьыгъэным зыла-хьышлу хэзышлэхьагъэхэми, гектар тельгъэу анахьыбэ кьэ-зыхьыжыгъэхэми, комбайнер-хэу, шоферхэу анахьыбэ кьэзы-Іоужыгъэхэми, зезышагъэхэми ящытхьу алуагъ, дипломхэр, ахь-щэ шлухьафтынхэр арагыгъэх.

Фирмэу «Югостройгарант» зы-филорэм игенеральнэ директорэу Пшыдатэко Аслъан клэлэцылкы садикэу «Насыпым» ипашэу Хьот Любэ автомашинэ ритыгъ. Теуцожь районым ыныбжь илгъэ-сышъэ зыщыхьурэ 2024-рэ илгъэ-сым имэфэклэ хэлэжъэштхэм афэгъэхьыгъэ джэпсалэу зэхэ-хьэм кызышеджагъэхэр капсулэм илгъэу Теуцожь Цыгъо имузей члэлынэу арагъэхьыгъ.

Мэфэкл зэхэхьэм хэлэжъагъэ-хэм концерт кьафатыгъ. Нэужым адыгэ джэгъу, дискотекэ шыла-гъэх.

НЭХЭЕ Рэмзан.

Льэпкъ искусствэр — тибайныгъ

Льэпкъ къашьор сэнэ-хьат зыфэхьугъэ Бахъу-кьо Адамэ Бельгием, Германием, Тыркуем, Францием, Ливием, Москва, Ленинград хэ-кум, Налщык, Щэрджэс-кьалэ, Сыхъум, Красно-дар, нэмыкхэми ащы-клогъэ концертхэм ахэ-лэжъагъ. Адыгэ Респуб-ликэм и Къэралыгъо Академическэ ансамб-лэу «Налмэсым» ильэси 10-м ехъугъэу хэт, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артист.

— Адам, шIэныгъэлэжъэ цIэ-рылохэр къызыщыгъэхэ къуа-дэсэу Адэмые узэрэщыщыр сэ-шIэ. Тхьаклоу Кошбэе Пшыма-фэ къызэрэтиуагъэу, шъуичылэ къыдэкIыгъэхэм тхыль гъэшIэ-гъонхэр афэптхын плэкIыщт.

— Кошбэе Пшымафэ тхэкIо цIэрылу, ащ ылгъэгурэр, зэхихы-рэр зэфехьысыжъых. Тичылэ ита-рихъ дэгъоу ешIэ. Адэмые щыш-хэу Мыекъуапэ дэхэр Адыгэ Ха-сэм ыугъоихи, чылэм ехышIэгъэ ижъырэ къэбар гъэшIэгъонхэр Кошбэе Пшымафэ къафилотагъэх.

— Тхаклом «иIашэр» — игу-щыл. Къэшъуаклор пчэгум къы-зихъэкIэ сыда цIыфмэ къарило шIоигъор?

— Сэнэхьатэу къыхэсхыгъэр къызэрыкIоу слъытэрэп. Льэпкъ искусствэр, тарихыр, шэн-хабзэ-хэр къашьохэмкIэ къэпIотэнхэм фэшI концерт макIэп узыхэлэ-жэн фаер. «Налмэсым» тыхэтэу Адыгэ Республикэр цIыфмэ на-хышIоу ятэгъашIэ.

— Адыгэ шъуашэр орыкIэ сыда?

— Адыгэ шъуашэр зыщыплъэу пчэгум узыхъэкIэ зы пшгъэрылэп бгъэцакIэрэр. Къашьор къызэрэп-шырэм дакIоу, уилгъэкIэ, уирес-публикэ уафэлажъэ, ацIэ оIэты. Нурбий, тыхъызыщыгъужъэу гъэ-зетеджэмэ къащыхъушIтми сшIэ-рэр, ау ащи шъхъэихыгъэу утегу-щылэныр нахышIу.

— Къэшъуакломэ тиреспубли-кэ лэжъапкIэу къыцагъахэрэр зыфэдизыр сэшIэшъ, сыкыкIэуп-чIэрэп. Уисэнэхьат уасэ енты-жъэу къыхэкIа?

— Искусствэм ухэхьаным ыпэ-кIэ лэжъапкIэм, уищылэныгъэ зэр-элъыкIотэщтым, нэмыкIхэми уягушшысэ. Тинахыжъхэу «Нал-мэсым» къыщышъоштыгъэхэр сщыгъушпшэхэрэп. СыкIэлэцIыкIоу къуаджэм къыщатыштыгъэ кон-цертхэр непи сынэгъу кIэтых.

— БлэкIыгъэ уахътэм уфызэ-плэкIыжъыныр уикIаса?

— КъасIомэ сшIоигъор къуа-джэм нахыбэрэ концертхэр, спек-таклэхэр къыцагъэлъэгъонхэ зэрэ-

фаер ары. УицIыкIугъом плъэгъу-рэр гум къызэринэжъырэм дакIоу, уепIу. Чылэм IофшIэн щамыгъо-тэу ныбжыкIабэ зэрэдэсыр сэ-шIэ. Дэгъуба ахэри концертхэмкIэ бгъэгъушIонхэр...

— Унагъо уиIэу общежити-ем уисыныр IэшIэхтэ. Къашьом нэмыкI сэнэхьат уегушшысэу уахътэ кыокIуа?

— Сисэнэхьат зэрэсымыхъо-жыщтыр сшIээ зыгорэхэм сягу-пшысэ. Москва, Кремлым ипчэ-гу концерт хэхыгъэхэр «Налмэ-сым» къащитыхэ, Урысыем и Пре-зидент игъусэу Адыгеим и Прези-дент уикъашьоу къызэрэплъыхэрэр, зэригъэгъушхохэрэр зыплъэгъухэ-кIэ, искусствэм уилгъэкIэ лъагъэу зэриIэтырэр, узыгъэгъушIонэу шы-лэр зэрэнахыбэрэ зыдэошIэжы.

— Укъэщыоныр зэрэбгъэжъа-гъэр къытфэIуатэба.

— Красногвардейскэ сыще-джэзэ къэшъуакIо хъунэу фаехэр аугъоинщыгъэх. УплэкIунхэр зы-кIугъэмэ сахафи, искусствэхэм-кIэ колледжым саштагъ. «Налмэ-сым» идиректорэу, УФ-м иза-служеннэ артистэу, АР-м ина-роднэ артистэу Бастэ Азмэт ти-кIэлэегъэджагъ. Къулэ Амэрбий ыгъэуцурэ къашьохэр къэтшIы-хэзэ, пчэгум узэрэщыцекIоштым, нэплъэгъоу пшIырэм имэханэ, артистым ыпкIэ ищыгъэн зэрэ-фаем, нэмыкIхэми тафагъасэ-щтыгъ.

— Анэрэ къашьоу узыхэлэ-жъагъэм зэфэхьысыжъхэр уигъэшIыгъэхэу зэ къысэплогъагъ.

— «Налмэсыр» къэшъо» зы-филорэр сшIогъэшIэгъон къо-дыеп...

— Адам, уиуцIыгъэ зыщымы-гъэгъушI. Композитор цIэрылоу Тхьабысым Умарэ фэгъэхьыгъэ мэфэкI зэхэхэу Кошбэе Пшы-кIуагъэм къэшъуаклоу Хьакъуй Анжелэ къыщысиуагъ: «Налмэ-сыр» къэшъо» зыфилорэр лъэшэу сыгу рехъы, тикъашьомэ нахъ къахсэгъэщы.

— Къашьор гум къегушыIы-кIы. Артистхэм къашIы зыхъукIэ классикэм хэхъэгъэ IофшIагъэмэ арагъапшэ.

— КIэу агъэуцугъэ къашьом ухэлэжъэныр нахъ псынIа?

— КъэшъуакIэхэр Къулэ Му-хьамэд, Хьоджэе Аслъан, нэмыкI-хэми тфагъэуцух. Ансамблэм ищы-кIагъэу альыгъэрэ къашьом сыда узыкIыхэмплэжъэщтыр? Ущызэ-нэкъокъун фаеуи сэлъыгъ.

— УапэкIэ артист цIэрыломэ къашIыщтыгъэ къашьор къы-зыпфагъэшъуашэкIэ псынIкIэу джэуапыр яотыжъа?

— Умыгулэныр нахышIу. Адыгэ къашьомэ купкIэу ялэр нахышIоу къызыщыпшIэрэр пчэгур ары. Ти-къашьохэм тагъэбаи.

— Къашьоу «Ислъамыер» ар-тист цIэрылохэу НэмытIэкъо Римэрэ Алыбэрд Адамрэ къызэ-

рашIыщтыгъэр тицыгъушIэрэп. Дунэ искусствэм ильэгъапIэ лъы-кIагъахъыщтыгъэу сэлъытэ.

— Къашьоу «Ислъамыер» ар-тист пстэуми къашIы ашIоигъу. Идэхагъи, купкIэу иIэри сшIэрэп зэзгъэпшэщтыр. Пшгъашьэм ынэгъу укIэплъэ къодыерэп. Пчэгушхор гукIи, псэкIи къызэрэпкIухъэрэм дакIоу, егъашIи жъы мыхъушIт къа-шъом лъапэкIэ укышшыуцунышъ, нэгъэуплэпIэгъу закъокIэ бэ къэп-Iотэн фаер. Сафэраз тиартист цIэ-рыломэ, щысэ атесхыгъ. Дыгъу Иринэ сыригъусэу «Ислъамыер» къызэрэсшIырэм искусствэр зи-кIасэхэр зэрэтегушыIэхэрэр зэхэ-сэхы. УмышIэрэр зэбгъэшIэнэу арыба ансамблэм узыкIыхэтэр.

— Къашьор зыгъэдахэрэр къэ-шъуаклор ары.

— Мыш ущызэнакъокъун плъэ-кIыщт. Шъуашэр зэрэдыгъэм ма-кIэп елытыгъэр.Къашьор зыгъэу-цугъэм егъэдахэ, артистым къэ-шIы, искусствэр зикIасэр еплъы.

— «Налмэсым» икъэшъокIо кIэцакIомэ уащыщ. Къэшъуа-кIэхэр агъэуцунхэу уфаеба?

— «Мыр кIэу агъэуцугъ» зэра-Iоштым пае къашьор бгъэуцун ищыкIагъа? «Налмэсым» къэшъо гъэшIэгъонхэр илэх, зыщыщыкIа-гъэм къэшъо зэхэтхэр, едзыгъо хэ-хыгъэхэр мэфэкI зэхэхъэмэ къа-щытэшIых.

— Адыгэ Республикэмрэ Уры-сыемрэ ябыракъхэр зыхэт къа-шъом ухэлэжъэ. Республикэ тилэ зэрэхъугъэм сыда о хэплъагъорэр?

— Ильэс 18 Адыгэ Республи-кэр шIэхэу хъушIт. Кубань икIээжъ хор, Урысыем и Президент иполк, нэмыкIхэми таготэу дунаим щы-зэхашэрэ концертмэ тахэлажъэ. Адыгеир республикэ зэрэхъугъэм шIуагъэу къытфихыгъэр ащ къе-ушыхъаты. ЛъэкIэу тилэр зыдэтэ-шIэжы, лъытэныгъэу къытфашIы-рэм къыхэхъо — ахэр республи-кэм къытитыгъэхэм ащышых.

— Адам, уишъэомжъые нахъы-жъэу Ислъам къашьоу «Ислъа-мыер» икIасэу уиIофшIэгъумэ къысаIуагъ. УикIали къэшъуакIо хъушIта?

Бахъукъо Адамэ мэщхы, ишгъао зэрэщыкIур, телевизорым еплъызэ «Налмэсым» фэдэу къашьо зэрэ-шIоигъор, нахыкIэу Амирэ ехы-лэгъэ къэбархэр къысфилотагъэх.

— Льэпкъ къашьохэмкIэ бэрэ тыбгъэгъушIонэу, нарт бэгъашIэ ухъунэу пфэтIло.

— Тхъаегэгъэпсэу.

Сурэтым итхэр: Адыгэ Респуб-ликэм изаслуженнэ артистхэу Ды-гъу Иринэрэ Бахъукъо Адамрэ.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

КъыдзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республикэм
льэпкъ IофхэмкIэ,
IэкIыб къэралхэм
ащыпсэурэ тилгъэп-
къэгъухэм адыряIэ
зэпхыныгъэхэмкIэ
ыкIи къэбар жъу-
гъэм иамалхэмкIэ
и Комитет

**Редактор
шъхьалэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редакционер
зидэшыIэр:**

385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшгъэдэкIыжъэ зы-
хырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхъаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хэутын IофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлъы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэлары-
шIапл, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым къыхиу-
тыхэрэм мышып-
къагъэу къахафэ-
хэрэмкIэ къэзыт-
хыгъэхэм пшгъэдэ-
кIыжъ ахы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым щылажъэхэ-
рэмрэ яеплъыкIэ
зэтемыфэн ылгъэ-
кIышIт. Гъэзет-
еджэхэм къыт-
фагъэхырэ тхы-
гъэхэр зэхэтфы-
хэрэп ыкIи къэ-
зытхыгъэхэм
алэкIэдгъэхъа-
жыхэрэп.

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
5713**

**Индексхэр
52161
52162**

Зак. 3455

Хэутыным
узыщыкIэтхэнэу щыт
уахъэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахъэр
Сыхъатыр 18.00

Баскетбол. Европэм изэнэкъокъу

Европэм баскетболымкIэ изэнэкъокъухэу Польшэм щыкIохэрэм Урысые Федерацием ихэшыпыкIыгъэ командэ хэтэу ахэлажъэ Тимофей Мозговыр. Тэхьутэ-мыкьое районим ипоселкэу Инэм ар щапIугъ.

Гупчэм шешIэрэ Тимофей Моз-говыр хъурджанэм Iэгъаор ана-хыбэрэ изыдзэрэмэ, ухъумэн Iо-фыгъохэр щит лъапсэм дэгъоу щы-зыгъэцакIэрэмэ ащыщ. Урысыем ибаскетболистхэр пэшIорыгъэшъ ешIэгъумэ ауж Грециемрэ Хорва-тиемрэ яхэшыпыкIыгъэ коман-

дэхэм атекIуагъэх. Юныгъом и 15-м тиспортсменхэр Македони-ем Iукагъэх. Пчъагъэр 71:69-у Урысыем икомандэ ешIэгъур къы-хыгъ, финалым и 1/4-м хэфагъ.

НэкIубгъом итхэр зыгъэхъазырыгъэр ЕМТИЛЬ Нурбий.

ТихэшыпыкIыгъэ командэ ухъа-зырыныгъэ дэгъу къыщыгъэлъэ-гъуагъ, очко 25-рэ къыфихыгъ тичIыплэгъоу Тимофей Мозговым. ЕшIэгъур Македонием зытшIуи-хыкIэ тикомандэ Европэм изэ-нэкъокъухэм къахэзыщтыгъ.

Опсэу, Тимофей! Хъурджанэм Iэгъаор нахыбэрэ ибдзэнэу, ду-наим ибаскетболист цIэрыло ухъу-нэу пфэтIло.

Сурэтым итыр: **Инэм щыщ баскетболистэу Тимофей Моз-говыр.**